

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Lilio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no.Maij.

De asce[n]sio[n]e saluatoris. Sermo. lxxiiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

In festo ascensionis.

Sumptus ē

in celū et sedet a dextris dei. Scribunt hec vba originalr Mar. vlti. et in euāge. p̄sentis solēnitatis. Focūdistimū nouū ascensionis iesu xpi filij dei merito exaltare d̄z mēres n̄ras: subleuare q̄z oīm corda ad ardentissime desiderādū bonū illud summus ac copiosum: q̄d cū q̄sq̄z acq̄siterit nūq̄z amittet. Neḡ ampl̄z excusare se hoīes p̄nt̄ si se ignaros p̄nisse felicitatis dicāt cū ipse iesus nō solū verbo: sed experientia facti ostēderit clarus ad sup̄os iter. Q̄d Michēas p̄dicit. c. ij. Ascendit p̄adēs iter aī eos. Profecto res clarissima et admiranda fuit: dū xps quadragesima die post q̄ surrexit a mortuis vidētibus discipulis eius alijsq̄z deuotis q̄ plurimis et b̄ndicta m̄re: de mōre oliueti celū cōscēdit. Quapropter vt hec oīa cūctis innotescāt: ad xpi ascensionē dirrigamus animū et verba. De qua in p̄senti sermone tria mysteria p̄ponimus cōtemplanda.

Prīmū dicitur dignitatis.

Scōm cōgruitatis.

Tertium quā alitatis.

De dignitate et p̄einentia xpi: que notatur p̄ hoc q̄ sedet a dextris dei: et quid per dexteram intelligitur. Cap. f.

Quā mysteriū contemplā: dū de ascensōe xpi d̄i dignitatis: quia ascendit et sedet a dextris dei. i. p̄einet oīb̄ creaturis et angelis et hoīb̄.

Iuxta illud q̄ scribit ap̄s ad Ephe. f. Cōstituit illū ad dexterā tuā i celestib̄ supra oīm p̄ncipatū et p̄tātē et virtutē et d̄natiōē: et oē nomē q̄d noīat: non solū in hoc seculo: sed etiā in futuro. Sed p̄ clariore huius partis itelligētia tria sunt hic dubia declarāda.

Prīmū vtrum xpo p̄ueniat sedere ad dexteram patris.

Scōm vtrū sedere ad dexterā patris cōueniat xpo s̄m q̄ homo.

Tertium vtrū alijs a xpo p̄ueniat sedere ad dexterā patris.

Ad primū dubiū arguit q̄dam q̄ nō p̄uenit xpo sedere ad dexterā patris: meq̄z b̄n̄ aiūt ita de xpo loquētes. Primo sic.

Nullū corporale cōpetit deo q̄ ip̄s est: sed dexterā et sinistra sunt d̄rie positio-

nū corporaliū: q̄ nō p̄ueniūt deo. Q̄ Sed cūdo si filius sedet ad dexterā: q̄ p̄ ad sinistra: sed dexterā nobilior est sinistra: q̄ p̄ sedet i parte ignobiliori.

Tertio s̄re et sedere sunt opposita. sed Act. vii. Stephanus vidit iesum stātē a dextris virtutis dei: q̄ nō sedet. Sed p̄ sic arguentes prius opponam̄ testimonia scripturarū.

deinde soluemus obiecta. In simbolo nāq̄z ap̄stolus d̄: Ascēdit ad celos: sedet ad dexterā dei p̄ris d̄ipotētis. Et i simbolo patrū. Ascēdit in celū sedet ad dexterā p̄ris. et ad Ep̄h. f. c. scribit: Cōstituit illū ad dexteram in celestibus. et ad Col. ij. Xps est in dextera dei sedens. et ad Heb. f. Sedet ad dexterā maiestatis in excelsis. et x. c. Sedet i dextera dei patris. et ad Roma. viij. Xpus iesus est ad dexterā dei q̄ etiā interpellar̄ p̄ nobis. et Mar. xij. Tu. xij. Mar. xvij. Erit filius hoīs sedens a dextris virtutis dei. Voc̄ p̄dicit dauid ps̄. cix. Dixit d̄s d̄no meo sede a dextris meis. Q̄ aut̄ hec vba de xpo dicant: p̄z ex eo q̄ Paulus ad Heb. f. c. ait: Ad quē aut̄ angelorū dixit aliq̄s deus: sede a dextris meis. Et xps Mar. xvij. dixit: Quōd dauid vocat eū in spiritu d̄m̄ dicens: Dixit d̄s d̄no meo: sede a dextris meis. Et si iudei negarēt testimoniū pauli et xpi asserentes verba ista de alio: nō de ip̄o xpo affirmari debere statim incredulitatē eorū cōuincimus q̄ doctores ip̄sorū. Nā rabbi ionathā ap̄d hebreos p̄barissimus in sua trāslatiōe chaldaica ait: Dixit d̄s verbo suo. Et rabbi ioden super illud ps̄. xvij. Dedit mihi protectionē salutis tue: et dextera tua suscepit me. inq̄t: In futurū deus sanctus et b̄ndictus cōuertere faciet regem messīā ad dexterā suā. Sicut scriptū est ps̄. cix. Dixit d̄s d̄no meo: se a dextris meis.

Istud insup tenet rabbi moyses addar
 lam. Pro solutione igit obiectoꝝ nota
 de sunt tres veritates. ¶ Prima veritas
 q̄ hoc nomē dextera in scripturis inue
 nit de deo dictū. ¶ In Eros. xv. Dextera
 tua dñe magnificata est in virtute: dex
 tera tua percussit inimicū. ¶ ps. xv. Dele
 ctationes in dextera tua vsq; in finē. et
 ps. xx. Dextera tua iueniat oēs q̄ te ode
 rit. ¶ ps. xlviij. Iusticia plena est dexte
 ra tua. ¶ ps. cxv. Dextera dñi fecit stu
 pt: dextera dñi exaltauit me. ¶ ps. cxxxv
 ij. Saluum me fecit dextera tua. ¶ Esa.
 xlviij. Dextera mea mēsa ē celos. ¶ Aba
 chuc. ij. Circūdabit te calix dextere dñi.
 ¶ S. d. veritas: q̄ cū dicimus spm ad
 dexterā patris sedere: non intelligimus p
 dexterā aliqd̄ corporale. Sed locutio est
 metaphorica: quales et alie cū dicimus
 oculos dñi brachia dñi et filia: p̄ q̄ desig
 nant spūales proprietates sine opatio
 nes diuine. ¶ Vnde Damas. in. iij. suarum
 singlarū ait: Nō locale dexterā patris di
 cimus: qualiter em̄ q̄ icircūscriptibilis
 est locale adificet dexterā. ¶ Tertia ve
 ritas: q̄ noie dextere intelligunt tria. s.
 gloria diuinitatis: beatitudo: et iudiciaria
 potestas. Et quo fm̄ Aug. li. de symbo
 lo. et Damascenū. Sedere ad dexterā pa
 tris nil aliud est nisi cū p̄re habere glo
 riam diuinitatis et beatitudinē: et iudis
 ciam potestātē. et hoc incōmutabiliter
 et regulariter. ¶ In Damas. inquit: Dextera
 patris dicimus gloriā et honorē diuini
 tatis: in qua dei filius exiit an̄ secula:
 ¶ ps. d. et p̄ri cōsubstantialis. fm̄ hō Tho:
 in. parte. q. lviij. ar. ij. Nec prepositio ad
 vel in: cū dicimus ad dexterā vel in dex
 tra: solā distinctionē p̄sonalē importat
 et originis ordinē: nō aut gradū nature
 vel dignitatis q̄ nullus est in diuinis p̄
 sonis: q̄ fm̄ Athanasū tres p̄sone coe
 terne sibi sunt et coequales. Et sic solui
 mus primū obiectū ostēdētes q̄ nō d̄t
 dextera corporaliter de deo. ¶ Ad scdm̄
 hō respōdet Aug. in li. de symbolo. In
 illa beatitudine oīa dextera sunt: q̄ nul
 la est ibi miseria. ¶ Et r̄m̄ vt inq̄t Tho.

vbi. s. ad. ij. nullo mō pōt dici q̄ p̄ se
 deat ad dexterā filij vel spūsc̄ti: q̄ filij
 et spūsc̄ti trahūt originē a patre et nō
 ecōuerso. Sed spūsc̄ti p̄prie pōt dici
 sedere ad dexterā patris vel filij fm̄ sen
 sum predictum. ¶ Et r̄m̄ amē fm̄ quādam
 appropriationē attribuitur filio equali
 tas. Unde Aug. ait: In patre est vnitas
 in filio equalitas: in spūsc̄to vnitas
 equalitatisq; cōnexio. Confirmat hanc
 sententiā Alex. in. ij. summe. q. xxiiij. mē.
 ij. vbi ait: Sedere ad dexterā patris im
 portat distinctionē personarū et equali
 tatem persone ad personam in gloria et
 honore: sed sic se h̄y spūsc̄ti ad patrē:
 ergo ei cōuenit sedere ad dexterā patris.
 Sed de equalitate dupl̄ loq; possumus:
 sc̄y p̄prie vel p̄ appropriationē: fm̄ q̄ p̄
 p̄rie sumit nō dicit aliud equalitas i di
 uinis nisi diuinā essentia vel virtutes q̄
 nō est maior in p̄sonis in vna q̄ in alia
 s; vna eadē i q̄ coequant p̄sone hoc mō
 est vna equalitas i diuinis p̄sonis sicut
 vna essentia. Alio mō sumit equalitas
 in diuinis fm̄ appropriationē: et sic ap
 propriat filio. Ad tertiū obiectū dicim̄
 q̄ visio stephani fuit eodem modo quo
 xps̄ auxiliū sibi prestare iam erat paras
 tus. ¶ In Greg. in homel. inquit: Sedere
 iudicātis est: stare hō pugnātis vel ad
 iuuātis. Stephanus ergo in labore cer
 taminis postus stantem vidit quē ad
 iutorem habuit. Sed hunc post ascens
 sionem Marcus sedere describitur: q̄
 post assumptionis sue gloriā iudex in
 fine videbitur. ¶ Secundum dubium
 erat: vtrum sedere ad dexteram patris
 conueniat christo fm̄ q̄ homo. Et ad h
 dicunt sanctus Tho. vbi. s. ar. iij. et Alex
 ran. vbi. s. mē. ij. q̄ cum nomine dextre
 intelligantur tria supradicta: sc̄y gloria
 diuinitatis: beatitudo: et iudiciaria po
 testas: hec prepositio ad: quendam ad
 dexteram accessum significat: in quo de
 signatur conuenientia cum quadam dē
 stinctionē. Nō potest esse tripliciter. Pri
 mo vt sit cōuenientia in natura: et distin
 ctio i p̄sona. Et sic xps̄ fm̄ q̄ filij dei se

In festo Ascensionis.

det ad dexterā patris: q̄z habet eādem naturā cū patre. **Uñ** gloriā diuinitat̄: beatitudo: r̄ iudiciaria potestas cōueniunt essentialiter filio sicut r̄ patri et hoc est esse in equalitate patris. **Sēdo** potest intelligi **fm** gratiā vnionis que importat eōuerso distinctionē nature et vnitatē suppositi sue p̄sone. Et **fm** hoc x̄ps **fm** q̄ hō est filius dei: per cōsequēs sedet ad dexterā p̄ris **fm** equalitatē honoris: in quātū eodem honore veneramur ip̄m filiū dei cū eadē natura assumpta. **Humanitas** quidem x̄pi **fm** additionē sue nature nō habet gloriā vel honorē diuinitat̄: quā tñ habet ratione persone cui vnitur. **Uñ** **Damasceus** ait: In gl̄ia diuinitatis dei filius existens ante secula vt deus r̄ patri cōsubstantialis sedet cū glouificata ei carne ei. Adoratur em̄ vna ypostasis vna adoratione eius cū carne eius ab om̄i creatura. **Tertio** potest intelligi **fm** q̄ homo **fm** cōditionē nature: r̄ hoc **fm** gratiā habitualē que abundantior est in x̄po p̄re oibus alijs creaturis: intātū q̄ ipsa natura humana in x̄po beator est super oēs alias creaturas habens regiam r̄ iudiciaria potestātē: r̄ sic esse in equalitate patris nō pertinet ad ipsam naturā humanā x̄pi: sed solum ad personā assumētē. **Nihilomin⁹** sic **fm** q̄ homo sedet ad dexterā patris. **f. fm** **Aug.** in bonis paternis potiorib⁹ p̄re ceteris creaturis q̄z oēs alias precellit in beatitudine r̄ iudiciaria potestate vt predictū est. **Tertiu⁹** dubius erat vtrum alijs a x̄po pueniat sedere ad dexteram patris. **Nam** **Aug.** in lib. de symbolo. Sedere ad dexterā est habitare in eius beatitudine. **Sed** oēs electi sunt beati ergo oēs sedent ad dexterā. **Quod** confirmari potest p̄ illud **Mat. xxv.** Statuer oues quidē a dextris. **Lōtrariū** tñ videtur esse ex eo q̄ **ap̄ls** ad **heb. f. ait:** Cui em̄ dixit aliqui angeloz: sede a dextris meis: q̄si dicat nulli. **Rñdet** **ḡ** sanctus **Tho.** q̄ x̄ps sedet ad dexteram patris inquantū **fm** diuinā naturam est

in equalitate patris. **Sōm** humanam nō est in excellenti possessione bonoz diuinoz p̄re ceteris creaturis: qd nulli homini vel angelo cōuenit. **Sedere** ergo in dexterā non significat simplr esse in beatitudine sed habere beatitudinē cum quadā dominatīa p̄tate et quā ppriā naturalē: quod soli x̄po puenit. **Potest** tñ dici q̄ omnis beatus em̄ nō sedeat: sit tñ ad dexterā dei constitutus. **Considerem⁹** itaq̄ ex his q̄ dicta sunt quanta est gl̄ia filij virginis beate. que adorant angeli: cui oēs obediūt creature in cui⁹ nomine flectitur omne genu. **Ahe** stultis gētib⁹ ip̄m despiciētib⁹. **Ahe** duris iudeis in eū nō credentib⁹. **Ahe** malis xp̄ianis illū nō sequentib⁹. **Hic** est ille iesus qui p̄ nobis carnem assumens deus r̄ homo tringintatrib⁹ annis euz hominib⁹ habitauit. **Hic** est ille qui affix⁹ pendit in ligno in medio latronū sp̄inis coronat⁹. **Hic** q̄ tertia die resurrexit a mortuis. **Hic** qui resurgnabit in eternum cuius regni nō erit finis **fm** angeli sententiā **Luc. f.** **Hic** est deniq̄ de quo dux ascenderet ad celos angeli dixerunt tanta preconiā. **Nam** postq̄ nube tect⁹ videri desijt discipuli intuebant in celū suspēs⁹ vultib⁹ et erectis luminib⁹. **Et** ecce duo viri: id est angeli in specie viroz apparētes iuxta illos in propinquo scy aere in vestibus albis in signū solēnitatis r̄ leticie: qui dixerūt vt habetur **Actū. f.** **Viri** galilei cur statis aspicientes in celū: quasi admirātes r̄ stupidi de hoc qd vidistis r̄ quasi tristes r̄ desolati de hoc qd magistri vestri presentīa corporalē perdidistis. **hic** iesus qui assumptus est a vobis in celum r̄ ascēdere potuit: q̄ opus a patre sibi impositū consummāuerat: ne contristemini: q̄ sic veniet quē admodum vidistis eū euntē in celum. **O** felix regnū quod nō deficiet. **O** rer in dexte qui r̄ seruos tecū regnare promittis. **O** gens sancta amicoz tuoz qui vocē tuā dulcissimāz erunt audituri **Mat. xxv.** **Venite** benedicti patris mei possidere

paratū vobis regnū a p̄stitutiōe mun-
di. Tu igit̄ rer gl̄ie x̄pe. Tu patris sem-
piternus es fili. Tu ad dexterā dei ses-
des in gl̄ia p̄ris. Judex crederis esse ve-
tur. Tu ergo q̄sum? famulis tuis sub-
ueni quos p̄cioso sanguine redemisti.

¶ Ascensio christi congrue celebrata
est respectu temporis: persone: et termi-
ni.

Capitulum. ij.

Secundū mysteriū p̄tēplādū
de ascensione x̄pi d̄: congrui-
tas. Cōgrue nāq; cōuenien-
tissimeq; facta fuit ascensio
illa. Et hoc triplici respectu.

Primo respectu t̄pis.

Secundo respectu persone.

Tertio respectu termini.

¶ Primo fuit cōgrue ascensio x̄pi cele-
brata respectu t̄pis. Quia die quadra-
gesimo postq̄ vite auro: a mortuis sur-
rexit ascendit ad celos. Potuisset q̄dem
antea ascendisse: sed sic differre voluit
vt veritatē resurrectionis p̄baret. Dis-
cretius em̄ erat probare veritatē resur-
rectionis q̄ passionis: q; a prima die
vsq; ad tertiā vere probari nō poterat
mors. Sed ad verā resurrectionē p̄bā-
dam: plures dies requirebant. Et hoc
est quod dicitur Actū. s. c. Prebuit se-
ipsum viuū post passionē suam in mul-
tis argumentis per dies quadraginta
apparens eis: et loquens de regno dei.
Dicit Leo papa in sermone de ascensio-
ne inquit: Quadragenarij hodie dicit̄
completus est numerus sacratissima or-
dinatione dispositus et ad vtilitatē no-
stre eruditionis impensus: vt dñi a dño
in hoc spacio mora p̄sentie corpalis ex-
tendit: fides resurrectionis documen-
tis necessarijs muniret. Et itē in eodē
sermone ait: Non hi dies q̄ inter resur-
rectionē dñi ascensionēq; fluxerunt ocio-
so transire discursu: sed magna in eis
cōfirmata sunt sacramēta: magna sunt
reuelata mysteria. In his metus dire-
mortis aufertur: et nō solū aīe: sed etiā
carnis immortalitas declarat. In his p̄
insufflationē dñi infundit̄ apl̄is sp̄iri-

tusctūs: et beato Petro supra ceteros
post regni clauis ouillis dñici cura mā-
datur. In his duob; discipulis tertius
in via dñs iungit comes: et ad oēm nr̄e
ambiguitatis caliginem detergendam
pauentū vel trepidatū tarditas incre-
pat flāma fidei illuminata corda cōcū-
piūt: et q̄ erat tepida referante dño scri-
pturas efficiuntur ardentia. Dec ille.

¶ Secundo fuit congrue ascensio x̄pi pacta
respectu p̄sone vbi a doctorib; querit̄.

An fuit ueniēs x̄pm ascendere? Et pos-

set q̄s arguēdo dicere q; non. ¶ Primo

q; p̄bs dicit in. ij. de celo et mūdo. Illa

q̄ optimo mō se h̄nt possidet suū bonū

sine motu: s; x̄ps optimo mō se habuit

et h̄m diuinā naturā: q; est summū bo-

nū: et h̄m humanā: q; erat optime glo-

rificat; ergo nō pueniebat illi aliquis

motus: s; ascensio est q̄dā mot; q̄re vide-

tur q; nō debebat ascendere. ¶ Secundo oē

q̄ mouet: mouet p̄pter aliqd melius:

sed x̄po nō fuit melius esse in celo q̄ i ter-

ra: nec quātū ad aīas: nec quātū ad cor-

pus q; vbiq; eque btūs: ergo nō debe-

bat ascendere. ¶ Tertio si post resurre-

ctionē suā fuisset cū hoīb; p̄uerfat; vel

gloriosus regnasset i terris: multo plu-

res eū seq̄rent q̄ mō: ergo debuit no-

biscū manere et nō ascendere in celum.

¶ Pro declaratione veritatis et hor; so-

lutione r̄ndet sc̄t̄s Tho. ij. pte. q. lvij.

ar. s. q. locus d; eē p̄portionat; locato

x̄ps aut; p resurrectionē vitā imortalē

et incorruptibilē inchoauit: locus nō i

quo habitam; est loc; ḡnatiōis et corru-

ptiōis s; locus celestis est locus incor-

ruptiōis: id; p̄gruēter x̄ps ad locū illū

se trāstulit. Ad p̄mū ergo dicit Tho. q.

de; est q̄ possidet suū bonū sine motu:

q; oīno imutabilis est. Quelibet autē

creatura est aliquo mō mutabilis h̄m

Aug. viij. sup; Gen. ad litterā. Et q; na-

tura assumpta a filio dei remāsit crea-

tura: nō est inconueniēs si ei aliq; mo-

tus attribuat. Ad sc̄d̄m r̄ndet sanctus

tho. q; x̄po ascendēti nihil accreuit quā-

tū ad ea q̄ sunt de essentia gl̄ie siue h̄m

In festo ascensionis.

corpus siue fm aiam. Tūc accreuit ali-
quid quantū ad loci decentiā qđ est de
bene esse glorie: nō qđ corpori ei' aliqd
aut pfectionis aut pseruationis acqui-
reret ex corpore celesti: sed solūmodo p
quādā decentiā: hoc aut aliquo modo
pertinebat ad ei' gliam. Et de hac dez-
centia gaudiū quoddā habuit: nō qđ
qđ tūc de nouo gaudere inciperet qm in
celū ascēdit: s; qđ nouo mō gauisus est
sicut de re impleta. Ad tertū argumen-
tū d; qđ licz p̄sentia corporalis ei' fue-
rit subtracta: non tñ diuinitatis. Adest
insup semp nobiscū in sacro altaris: s;
nō videat oculis corp'alib;. Ob quod
Mat. vl. dū ascēdēdo discipulos relin-
quebat dixit: Et ecce ego vobiscū sum
oibus dieb; vsq; ad cōlūmationē se-
culi. Fuit cū aplis assistēdo eis in opib;
miraculosis: quia vt d; Marci vl.
Predicauerūt vbiq; dño cooperāte et
sermonē p̄firmāte sequētib; signis. Assi-
stit nobiscū existēdo vt dictū est i sacro
eucharistie vbi est xps tot;. Assistit etiā
ecclesie semp ipaz dirigēdo p occultos
instinct; spūsancti vt sic nō deficiat fī-
des Petri. Propterea Aug. in sermone
de ascēsiōe ita pulchre loquit: Omnia
charissimi qđ dñs iesus xps in hoc mun-
do sub fragilitate nra miracula edidit
nobis p̄ficiūt. Qui dū humanā condi-
tionē fiderib; iportauit: credētib; celū
patere posse mōstrauit. Et dū victorem
mortis i celestia eleuauit: victoriē eius-
dē mortis quō seq̄mur ostēdit. Ascēsiō
ergo dñi catholice fidei p̄firmatio fuit
vt securi in posterū crederem; miracu-
lis ipsi donū: cui; in p̄senti p̄cepissem;
effectū: et fidelis q̄sq; cū iā tāta p̄ceper-
rit p ea qđ agnoscat p̄sita discat sperare
p̄missa ac dei sui p̄erita p̄sentisq; boni-
tate quasi futurozū teneat cautionē.
hec Aug. Tercio ascēsiō xpi fuit con-
grue celebrata respectu termini qđ ascē-
dit sup oēm creaturā tā spūalē qđ etiaz
corp'alē. Exq; apls ad Eph. iij. ait: Qui
descēdit ipe est et qđ ascēdit sup oēs ce-
los vt adimpleret oīa, fm Nico. de lyra

super hoc passū nō est intelligendus qđ
ascēderit totaliter supra celū empyreū:
vbi nullus est locus nec creatura aliq;
sed qđ ascēderit ad partē digniorē celū
empyreū: qđ est locus beator; et celū su-
premiū. Locus aut ille debet etiā sub-
stātijs spūalibus fm quādā p̄gruētiā:
qđ ille substātie sunt supreme in ordine
substātiarū. Et tñ xps ascēdit sup oēs
substātijs spūales et supra oēs ordi-
nes angeloz;. Nec est inconueniens cor-
pus xpi p̄poni substātijs spūalib;: cui
spūs simpliciter nobilior sit of corpore.
Quia vt inquit sc̄tūs Tho. vbi. s. ar. v.
licz corpus istud p̄siderādo p̄ditionem
nature corporee fit infra substātijs spi-
rituales: cōsiderādo tñ dignitatē vni-
nis qua est personalr deo coniunctum
excellit nobilitatem et p̄minentiam
omnium substātiarū spiritūalium:
et omnium angelorum.

Qualiter christus ascēdit cum pote-
state et magnificentia vidētib; patēter
discipulis.

Ertū mysteriū cōtēplandū
de ascensionē xpi d; qualita-
tis. In quo p̄feruari debet
mus qualiter xps ascēdit.

Ad qđ dicimus: qđ ascēdit tripliciter.
Primo potenter.
Secūdo magnifice.
Tercio patenter.

Primo ascēdit potēter vbi tres diffi-
cultates oriunt;. Prima vtrū ascēde-
re pueniat xpo fm diuinā naturā. Ad
hoc ita rñdet sc̄tūs Tho. vbi. s. ar. ij. qđ
ly fm: duo pōt notare. s. p̄ditionē ascē-
dētis: et cām ascēsiōnis. Primo mō nō
pōt puenire xpo fm cōditionē diuine
nature. Tū qđ nihil est diuinitate alio
quo possit ascēdere: tū qđ ascēsiō est mo-
tus localis qđ diuine nature nō cōpetit
qđ est immobilis et inlocalis. S; per hūc
modū cōpetit xpo fm hūanā naturā qđ
continet loco: et motui subiacet. Itaq;
christus ascēdit in celum fm qđ ho-
mo: nō fm qđ deus. Si vō ly fm: dicat
cām ascēsiōnis cū xps ex trite diuina

In celū ascēderit: dicimus q̄ ascēdit h̄m
 q̄ deus. **¶** Sec̄da difficultas vtrū ascē-
 dit p̄p̄ia virtute. Ad istud **Tho.** vbi. s̄.
 ar. ij. dicit: q̄ cū i x̄po sit duplex natu-
 ra diuina. s̄. et humana h̄m vtrāq̄ acci-
 pi p̄t p̄p̄ia virtus. X̄ps ergo ascēdit
 p̄p̄ia virtute diuina: de sture d̄o hus-
 mana distinguit **Tho.** q̄ hoc p̄t dus-
 pliciter accipi. Una quidē est virt̄ nas-
 turalis q̄ p̄cedit ex principijs nature:
 et hac x̄ps nō ascēdit. Alia aut̄ virt̄ est
 gl̄ie h̄m quā x̄ps in celū ascēdit. Cuius
 q̄dē virtutis rōnē quidā accipiūt ex na-
 tura q̄ntē essentie q̄ est lux̄y dicūt quā
 ponūt esse de cōpositiōe corp̄is huma-
 ni et p̄ eā elemēta **Tho.** d̄calari in vnus.
¶ Ita q̄ in statu hui⁹ mortalitatis natu-
 ra elemētarijs in corp̄ib⁹ humanis do-
 minat. Et ideo h̄m naturā elemēti p̄e-
 dominātis corp̄is h̄mānū naturali vir-
 tute deorsum fert. In statu aut̄ gl̄ie p̄-
 dominabit natura celest̄ h̄m cui⁹ incli-
 nationē et virtutē corpus x̄pi et alia san-
 ctōy corp̄a ferunt in celū. Alij d̄o assi-
 gnāt rōnē p̄dicte stur̄ ex parte anime
 glorificatē ex cui⁹ redūdāria glorificas-
 sionē corp̄is vt dicit **Aug.** ad **Dioscorū.** et
 rōn. li. de ciui. dei. Erit em̄ tāta obedie-
 tia corp̄is gl̄iosi ad aīas beatā. vt vbi
 volet sp̄s t̄bi erit p̄tinus corp̄. Licet
 ergo ascēdere sursum sit d̄ naturam hu-
 mani corp̄is h̄m statū presentis vite: t̄n
 nō erit d̄ naturā corp̄is gl̄iosi cui⁹ tota
 natura erit oīno s̄biecta sp̄i. **¶** Tertia
 difficultas est an corpus x̄pi et q̄d cūq̄
 gl̄iosus possit localiter moueri in instā-
 ti: cum tali motu op̄eret stus diuina.
¶ Ad hoc m̄det **Alexā.** ij. p̄e. q. xxiij. mē.
 in. et **Tho.** vbi. s̄. ad. ij. q̄ l̄y stus diui-
 na sit infinita quātū est ex p̄e opant̄:
 t̄n effectus illi⁹ virtutis recipit in reb⁹
 h̄m capacitātē earū et dispositionē. Cor-
 pus aut̄ nō est capax vt in instāti localr
 moueaf: q̄ op̄s q̄ cōm̄isceat se sp̄acio
 h̄y cui⁹ diuisionē diuidit r̄ps. vt d̄. vj.
 p̄bicoy. **¶** Eterū l̄y corp̄ x̄pi non fuerit
 motū in instāti de terra ad celū. nihilo-
 minus motus ille fuit satis velox atq̄

festinus: dū eadē die de terra euolauit
 ad celū empyreum: q̄d est supra omnes
 celos. Refert em̄ **Rabbi moyses mari-**
mus p̄bo: q̄ ql̄ibet circulus cuiuslibet
 planete h̄y tāta sp̄aciū quātum posset
 aliq̄s ire de via plana in quingētis an-
 nis. Et distātia inter celū et celū. i. inter
 circulū et circulū est s̄l̄ vt dicit via qū-
 gentoy annoy. Et ideo cū sint septē ces-
 li erit h̄m ip̄m a cētro terre vsq̄ ad cō-
 cauū celi saturni q̄d est septimū celum
 via multoy miliū annoy. i. tātū sp̄aciū
 quātū de via plana aliq̄s ire in multis
 miliū annis si tātum viueret: ita t̄n q̄
 iter vniuscuiuslibet diei sint q̄draginta
 miliaria. Q̄d si verū est nouit de⁹. **¶** **Las-**
rū t̄n esse p̄t q̄ satis lōga distātia est
 a terra vsq̄ ad celū empyreū: q̄ corpa
 celestia sol et luna cū excedūt in quātri-
 tate oīa elemēta: t̄n ita paru. vidētur.
¶ Sec̄do ascēdit x̄ps magnifice cū tripus-
 dio et leticia angeloy. Si em̄ beatissimi
 sp̄s illi alios sanctos ad celū euntes
 cū exultatiōe recipiūt quāto magis re-
 gi regū sese oēs obsequiosos reuerens
 distinos ac locūdistimos exhibuerūt.
¶ Ex illis vtiq̄ fuerūt duo illi de q̄b⁹ d̄i-
 ximus in p̄mo mysterio: q̄ astiterūt iu-
 sta discipulos in vestibus albis. **¶** Sec̄d
 hoc loco interponēdā duco **Hieg.** sens-
 tētia q̄ in homelia inq̄t: Querēdum est
 quidnā sit q̄ nato d̄no angeli apparue-
 rūt et t̄n nō legunt in vestib⁹ albis ap-
 paruisse: ascēdere aut̄ missi angeli i al-
 bis vestib⁹ legunt apparuisse. In albis
 vestib⁹ gaudiū et solēnitās mentis artē-
 dit: q̄ magna tūc solēnitās angelis fa-
 cta est cū celū de h̄o penetrauit. **¶** Na-
 scēte d̄no videbat diuinitas h̄miliata:
 ascēdēte d̄o est humanitas exaltata.
¶ Albe et̄m vestes exaltationi magis cō-
 gruūt q̄ h̄miliationi. In ascēsiōe ḡ ei⁹
 angeli i albis vestib⁹ videri debuerūt:
 q̄ q̄ in humanitate sua apparuit deus
 h̄miliis: i ascēsiōe sua oīfus est de⁹ subli-
 mis. hec ille. **¶** Ad triūphū iam x̄pi rede-
 amus et cogitemus q̄ stupēdū q̄q̄ mi-
 rabile fuit spectaculū illd̄ q̄n cū gl̄iosi

In festo ascensionis.

eata carne sua regna celestia penetravit
 Supauerat hostes: terruerat demones:
 et predam innumerabiliū sanctorū educe-
 rat de inferno. Prostrauerat mortē quā
 sua morte destruxit et ad patris dexterā
 sessurus p̄fiscēbatur. Nō talis nec tātus
 fuit illoꝝ triūphus quozum historia ro-
 mana meminit: q̄ iam perijt memoria
 eoz cū sonitu: sed iesus xp̄s in eternum
 p̄manet. Rem grandē pleriq̄ putāt dū
 legūt vel audiūt q̄ Cesar post tot victo-
 rias et finē belloꝝ ciuiliū mortēq̄ p̄-
 peridum rediit ad vrbē s̄m Suetonium
 vno mēse: sed interiectis dieb⁹ q̄nques
 triūphauit. Primo de gallia et britania.
 Secūdo de egypto. Tertio de farnate et
 p̄to. Quarto de iuba et africa. Quinto
 et vltimo de hispania. Alij nō sine maxi-
 ma voluptate cōmemorāt q̄ de q̄ pluri-
 bus ad eoz laudē cōscripta sunt: qui ob
 reipublice libertatem hostes rebellesq̄
 romanoz domuerūt. Scribit nāq̄ Pli-
 nius in libro de viris illustrib⁹. et Eutro-
 pius lib. iij. q̄ Arilius metellus dictus
 macedonic⁹ a deuicta macedonia: Phi-
 lippū macedonie regē circa tpa quibus
 Carthago euersa est duxit ad vrbem: et
 triūphans ante currū vincitū trahi fecit
 Metellus fili⁹ ei⁹ dictus Ereticus s̄m
 Orosiū et Eutropium: q̄ Eretā romano
 populo subiugauit: reuersus romā triū-
 phauit. Papius q̄ lucius papius cur-
 sor s̄m Titū liuiū: q̄ samnitū duriciam
 p̄lijs fregit: et q̄ deo clare cuncta gessit
 q̄ Eutropius et Orosi⁹ dicāt q̄ romani
 hūc Alexandro magno ducē parē esse pu-
 tabāt si asia domita in Europā arma tē-
 tasser: romā rediēs post debellatos ho-
 stes triūphauit. Papius filius eius cō-
 sul adhuc cōtra samnites q̄ Aquiloniā
 ciuitatē eoz cepit: expugnauitq̄ aliam
 ciuitatē illoꝝ fortissimā s̄m Titū liuiū:
 post romā rediēs triūphauit Octauia-
 nus vt refert Orosius et Eutropius: vis-
 ctoꝝ rediēs ab oriēte cū triplici trium-
 pho vrbē ingressus: tūc primū q̄ rēpu-
 blicā auxerat: Augustus salutat⁹ est.
 Probus imperator: s̄m Rufinus in q̄n-

nālibus romanoz qui vicit alemānos
 germanos gothos et sarmatas: ob q̄
 elect⁹ fuit imperator: postq̄ superauit
 bello Proculū et bonosum: quos ipse du-
 ces miserat ad p̄sidiū galliarū. Et illi
 imparozes se dixerāt pacata puincia et
 occisis illis in p̄lio: romā rediēs q̄nq̄
 dieb⁹ gloriose triūphauit: Nā inter alia
 spectacula q̄ nūq̄ prius factū fuerat:
 totū circū in specie silue fecit conseri ar-
 boribus: ac per diuersos aditus strito-
 nes mille: ceruos mille: aptos mille: leo-
 nes centū: centūq̄ libicos immisit leos
 pardos et quotquot alias viuas ferās
 habere potuit et oīa cōcessit diripiēda
 populo. Scipio african⁹ vt ponit Tit⁹
 liuius post victum Hannibalē domit⁹
 cartaginē: vbi romā attigit triumpho
 oīm clarissimo capitolium donauit:
 quē sequebant captiui oēs romani qui
 ad quattuor milia erāt de manibus ho-
 stiu liberati. Scipio frater ei⁹ post mul-
 ta p̄ eū feliciter gesta domita Asia: qua-
 re vt scribit Pli⁹ lib. de viris illustrib⁹
 asiaticus dictus est: triūphauit. Cuius
 triumphus oculoꝝ spectaculo maior q̄
 africani fuit. Nā portauit cōsul trium-
 phās ducēta viginti quattuor: signa mi-
 litaria hostiu: simulacra captoz hostioꝝ
 oppidoꝝ et vrbū cētū triginta quattuor
 Aureas coronas ducētas triginta quatuor
 tuor. Vasa aurea et argētea numero in-
 finita. Principes vrbū et duces trecentos
 vigintiser: cū q̄b⁹ et adolecētē filius
 Antiochi pretulit ante se. Fuerūt et alij
 q̄b⁹ triūphi gloria cōcessa fuit: q̄s omittimus
 ne tedio auditores officiamus. Flo-
 lud tñ sciēdum q̄ triūphus erat honor
 maximus q̄ dari poterat a romanis. Nā
 erat triplex notabilis leticia triūphātis
 Erat prima q̄ cū ad vrbē triūphātis cō-
 uis rediret: ei cum effusa leticia occurre-
 bat populus vniuersus. Erat scda leti-
 cia q̄ triūphātis currū p̄cedebāt manib⁹
 bus post terga ligatis captiui oēs. Ter-
 tia leticia erat maxima: q̄n triūphans lau-
 ro coronat⁹ indutus aurea veste ascēde-
 bat currum aureū triumphalē tractū a

quattuor albis eqs. Sicq; dur pōpati-
cus p̄eunte senatu in capitolio albos
tauros sacrificabat Joui: multaq; alia
fiebāt ad gloriā ducis triūphātis. Atq;
oīa illa vana fuerūt friuola et trāsitoria
ludicq; puerorū cōparāda. ¶ Erigamus
ergo mētis nostre oculos ad regē regū
beatorū ducē inuictissimū iesum xp̄stū
ascēdētē ad celos: et cōsideremus cum
quali militia celū ingreditur: et quot in-
numeri angeli p̄cedunt ei obuiā: quā-
taq; sit in celis cōmotio. O festū trāsces-
dens oēm exaltationē sublimē et gloriā
quonūcūq; imperatorū et regū q̄ fuerunt
ab initio mūdi: et q̄ erit vsq; in finē. Duce-
bat xps̄ secū oēs aīas sc̄tās quas edu-
cerat de inferno: q; nulla ante ipsū ad
celū empyreum peruenerat. Ducebat et
sanctos resuscitatos q̄ in corpore et aīa
ipsum feliciter sequebant. Ducebat in-
super et aīas eorū iustorū et paruulorū fi-
deliū: que in hīs quadraginta diebus a-
ppuis corpōib; per mortē discesserāt.
De quib; oībus aliq; tenēt q̄ a resurrex-
tione xpi vsq; ad ascētionem ei; fuerūt
in paradiso terrestri. Aliq; hō aliter opi-
nātur. s. q̄ xpm associabant inuisibiliter
in hoc mūdo cū hymnis et laudibus. Et
virūq; est possibile: lz nō sit auctoritate
firmatus. Vbi nō erat opus curru quem
equi traherent: vbi corpus quadruplici
dote claritatis: agilitatis: impassibilita-
tis: et subtilitatis per semetipsum mira-
biliter ferebatur in celū. Et qñ d: q̄ nu-
bes suscepit eū ab oculis eorū: intelligē-
dū est fm̄ doctores q̄ nubes illa nō p̄-
ceperat aduinculū xpo ascēdenti per mo-
dū vehiculū: sed apparuit in signū diui-
nitatis fm̄ q̄ gloriā dñi apparebat sup̄
tabernaculū in nube. Puto autē nubem
illā fuisse lucidā: aspectu decorā: angelis
co ministerio formatā: et ad xpm reuerē-
tissime p̄ductā. Nā et nubes illa de qua
d: Numeri. ix. q̄ operuit tabernaculū et
fm̄ q̄ mouebat vel stabat ita faciebant
filij israel: mouebant angelico p̄sidio:
vt in iōe Nico. de lyra. Nubes insuper in
qua spūsc̄tū apparuit in transfigurā-

tione xpi lucida fuit: vt scribit Matth. 17.
¶ Tertio xps̄ ascēdit patētē: q; vo-
luit a discipulis videri i manifesto. Vbi
aduertēdum q̄ ipsa die ascensionis bis
apparuit discipulis. P̄tio apparuit vn-
decim aplis recūbentibus in cenaculo:
Oēs em̄ tā apli q̄ alij discipuli necnon
mulieres habitabāt in illa parte hierlm̄
que dicebat mello. s. in monte syon: vbi
David cōstruxerat sibi palatium: et erat
ibi cenaculū grāde stratū: in q̄ dñs p̄-
cepit parari sibi pascha. Et in illo cenas-
culo tūc xp̄iani apli habitabant. Leteri
autē discipuli et mulieres habitabant cir-
cūquaq; p̄ diuersa hospitā. Eū ergo in
istō cenaculo comederēt: dñs eis appa-
ruit et exprobrauit in credulitatē illoꝝ et
duriciā cordis: et officiū predicādi cōmis-
sit et formā baptismi instituit atq; gra-
tiam miraculoꝝ cōtulit: vt p̄ Marc. et
Matth. vlti. c. Deinde fuit cū eis fami-
liarissime p̄sus: vt d: Act. 1. vt per effe-
ctū comestionis fm̄ Greg. veritas pates-
ceret carnis. Et in hīs oībus credēdum
est matrē suā sanctissimā affuisse. Nā vt
habet Act. 1. postq̄ xps̄ ascendit reuersi
sunt discipuli in domū vbi manebāt cū
mulierib; et matrē iesu et fratrib; eius.
Ista autē regressio denotat q̄ inde exie-
rant. Refectione autē cōpleta p̄cepit
eis vt in montē oliueti versus bethaniā
irēt. Aliqui dicūt q̄ xps̄ iuit cum eis: ex
eo q̄ Lucas ait vlti. c. Eduxit illos fo-
ras in bethaniam. Aliqui hō tenent q̄
postq̄ dixit vt irent ad montē oliueti:
disparuit ab eis: et iterū in monte appa-
ruit. Erat autē mons ille fm̄ Nicolāu de
lyra extra hierusalē in via eundi versus
bethaniā. Vbi aliquādiu stetit xps̄ cum
benedicta matrē et discipulis suis: sicut
amici valde faciētes solēt figere gradū.
Vbi discipulos docuit q̄ nō erat eorum
nosse tēpora vel momēta que pater po-
suerat in sua ptāte cum peterēt. Si in illo
tēpore restituēdū esset regnū israel. Vbi
p̄cepit eis ne discederent a hierusalez
quousq; reciperēt spiritūsc̄tū. Vbi tās-
dem post multa biāda et p̄solatoria s̄ba

In festo pentecostes.

bñdixit eis. Pie quidē cōtemplari possus
mus q̄ dñi dixisset: O mater mea bene-
dicta. O genitrix suavissima. O dilecti
mei discipuli. Ecce cōpleta sunt oīa. Te-
pus est vt reuertar ad eū qui me misit.
Igitur suscipite benedictionē meam: q̄
oēs cadētes in terrā adorauerūt eum: et
benedictione accepta genua tenebāt in
terra defixa: aspiciēbāt faciē in quā an-
geli desiderāt p̄spicere. Et iesus ad om̄i-
rem respiciēs forte in gemēdo benedicta
sis mater mea: benedicti vos discipuli
mei: eleuatis manib⁹ paulatim ferebat
in celū. O noua p̄digia. O miracula in-
audita. Ille qui de virgine natus mor-
tē tulit abiectissime crucis nō solū sur-
rexit a mortuis ⁊ suā resurrectionem si-
gnis euidentissimis cōprobauit: sed post
hec oīa palā ⁊ hora nona vt credis visi-
biliter a mōte oliueti ad celos progredi-
tur. Currite gētes vniq̄ ⁊ adorare illū
qui est rex regum ⁊ dñs dominantium.
Postq̄ hō videri amplius non potuit:
regressi sunt apostoli et ceteri in hieru-
salem ⁊ laudātes et benedicētes deum in
gaudio ⁊ leticia. Amen.

¶ De spiritu sancto q̄ missus est aposto-
lis in signo visibili ignearū linguarū.
Sermo. lxxv.

Spiritus sanctus

quē mittet pater in no-
mine meo: ille vos doce-
bit oīa. Verba sunt re-
dēptoris nostri origina-
liter Job. xiiij. ⁊ in euāgelio p̄sentis so-
lennitatis. Amplissimū donū hodierna
die collatū fuit humano generi: cū sp̄i-
tus sanctus visibiliter missus est in apo-
stolos fundatores militaris ecclie. Per
illos enī an xpm credidit mundus. Per
ip̄os deleta fuit penit⁹ et extincta per-
nicies idolatrie: que oēs quasi populos
involuebat. Per ip̄os deniq̄ via regni
celoy mortalibus facta fuit nota. Tan-
ta quippe virtute ex alto p̄diti spiritu
sancto cooperante fuere: vt sicut Psal-
mista refert ps. xvij. In omnē terrā exi-

it sonus eoy (cū fructu ⁊ vtilitate om-
nium gentiū: atq̄) in fines orbis terre
verba eorum. Præterea vt tāti miraculi
memores esse possimus: in presenti ser-
mone de spiritu sancto in ap̄ los missio eris-
mus verba facturū: de quo tria proponi-
mus mysteria cōtemplanda.

Primū dī cognitionis.

Secundū missionis.

Tertiū operationis.

¶ Quod vi nature sp̄s sanctus non est
gnoscibilis sed enī p̄ reuelationē: et quo-
liter sp̄s sanctus est de⁹ p̄cedēs a patre et
filio ip̄s coequalis. Capm. i.

¶ Primū mysteriū cōtemplandū
de spiritu sancto dī cognitio-
nis. In quo notandē sunt
tres theologoy veritates.

¶ Prima q̄ null⁹ viator p̄ce-
cognoscere p̄pria vi nature certā per-
sonay in diuinis quā dicimus sp̄s sanctum
sanctū. Enī Hilarius in lib. de trinitate
ait: Nō p̄tet homo sua intelligentia sac-
ramentū generationis ⁊ p̄cessionis se-
posse consequi. Et Dionys. in lib. de diui-
nis noībus. Nō est audendū dicere ali-
quid nec cogitare de super substantiali
occulta a diuinitate: præterea que diui-
nitus nobis ex sacris eloquijs sunt ex-
pressa. Et de hoc Paulus. s. ad Cor. ii.
dixit: Loquimur dei sapiētis quā nemo
principū hui⁹ seculi nouit: s; p̄bop̄ fm
glo. ¶ Secūda veritas q̄ nobis reuelatus
est in diuinis esse tertīā personā p̄cedē-
tem per modum amoris que dī sp̄s sanctus
est. Nā in veteri ac in nouo testamēto
fit mētio de sp̄i dei. Enī Gen. i. dī: Spi-
ritus dñi ferebatur super aquas. Et. vi.
Nō permanebit sp̄s meus in hoīe. Et.
xli. Num inuenire poterimus talē virū
qui sp̄i dei plenus sit. Et Iudicum. iii.
Fuit in eo sp̄s dñi et iudicauit israel.
Et. xj. c. Factus est super Iepthe sp̄s
dñi. Et. j. Regū. x. Influit super Saulē
sp̄s dñi: ⁊ p̄phetauit. Et ps. xxxij. Ver-
bo dñi celi firmati sunt: et sp̄i oris eius
oīs virtus eoy. Et ps. i. Spiritū sanctū
tuū ne auferay a me. Et ps. cii. Emitte